

Høydepunkter fra sortsprøvingene 2023

Vi takker FELTVERTER, NORGRO og LOG for nok et år
med godt samarbeid!

Sortsprøving kålvekster 2013-2023

	2013	-14	-15	-16	-17	-18	-19	-20	-21	-22	2023
Blomkål	35	29	23	15	11	26	17	15	5	15	21
Brokkoli	21	16	17	8	5	-	11	5	6	10	14
Kinakål	0	3	8	5	5	-	4	-	0	1	0
Hodekål	10	10	6	9	12	11	15	9	14	6	11
Rosenkål	13	7	0	2	4	3	-	8	4	10	5
<u>TOTALT</u>	<u>79</u>	<u>65</u>	<u>54</u>	<u>39</u>	<u>37</u>	<u>40</u>	<u>47</u>	<u>37</u>	<u>29</u>	<u>42</u>	<u>51</u>

Høydepunkter fra sesongens prøvinger og nyheter til 2024...

Blomkål 2023

Sort	Høsteperiode	V.døgn	Kommentarer
Alderan Gen. hvit	Sommer /høst	Utv. Som Freedom Konsum	Genetisk hvit. Opprett, kompakt plante med tunge, fine hoder, men hadde litt huller i hodet 2022. Lett å høste. Fineste genetisk hvite 21 og 22, også fin i 23. Ikke sterk mot klumprot. Ivex er også bra genetisk hvit sort. Ganske raske og jevne begge to.
Sigurd HMC 33833		Mellom Cleozil og Liria Konsum og ind.	Ikke klumprottolerant, men tåler angrep tålig bra likevel. Ok dekking. Bra kontrast mellom mørke blader og hvitt hode. Kan brukes både industri og konsum. Godt likt i Rogaland. Andre prøving i Lier i år. Utvikling mellom Cleozil (+4-5 dg) og Liria. Krever antagelig gode forhold for å bli stor nok til industri.
Clasic SG 3143	Sommer /høst	70-75 dg Konsum og Ind.	Klumprottolerant. Stor og kraftig plante. Tunge, kompakte hoder som dekker ok. Konsum, men kan bli litt sen. Bra smak. I 2022 var den 3 dg etter Cleozil. I 2023 er den 7-10 dg etter Cleozil. Litt sprikende erfaring med utviklingstid. Ikke for de seneste holdene.

Alderan – fineste genetisk hvite 2021
2022 og 2023!

Brokkoli 2023- høsting midten av august

Sort	Tidlighet	Kommentarer
Babylon +	65-70 dg	Har vært blant de beste i flere år og er i bruk hos flere. Kraftig og jevn i år, men litt skjermråde. Ikke hul stilk. Åpen, middels stor plante. Står høyt og fint. Fine hoder. Kan brukes overalt under alle forhold.
Spinnaker ++	4 dg etter Bab.	Står høyt, lett å høste. Ingen skjermråde, ikke hul stilk. Litt slank, men likevel tung nok. Litt løs bukettering. Likevel veldig bra sort. Brukes bare vår og høst pga fare for misfarging i sommervarmen. Brukes som høstsort sammen med Titanum.
Crucible ++	Uke etter Bab.	Årets sammen med Spinnaker. Fin i flere år nå. Lett å høste selv om den ikke sitter høyt. Faste og tunge hoder. Ikke hul stilk. Mellomstor, åpen plante. Veldig bra sort, men litt varierende utvikling. Takler sommervarmen bra. Frøfirma sier den er svak mot skjermråde, men sterk mot hul stilk og varme. Sommersort ut august siden den sies å være litt svak mot skjermråde.
Sambuco SGD 0089	70-75 dg	Ny klumprottolerant sort til prøving sommer og tidlig høst. Har vært fin på Vestlandet. Ca 4-5 dg etter Ironman.

Hodekål 2023 – høstkål og industri til lager

	V.døgn	Kommentarer
Kilacees	90-95	Passer inn som en klumprottolerant variant i Castellosegmentet. Litt senere og litt kraftigere plante.
Kilabaron, Kilapløn og Report.	120-140 dg	Kilabaron: Noe tidligere og litt løsere struktur enn Report, jevn modning, men tåler ikke stå så lenge. Veldig lik Report; begge tunge og store. Kilapløn er samme type, men litt senere og mørkere i fargen. Alle disse tre er klumprottolerante.

Hodekål 2023 – lagerkål

	V.døgn	Kommentarer
Expectation	125	Fin, liten lagersort. Frisk, jevn, og rund form. 1,2-1,5 kg Innlandet, 2,4 kg Østfold. Blir ikke stor, men kompakt. Bør plantes tett. Lagerresultater: mye gråskimmel i kassene i mars, men ellers ok lagring. Lett og fin å pusse. Ikke like stabil som Expect?
Kepler	135	Litt liten, spe plante. Små, flatrunde, kompakte hoder. Litt ujevn størrelse. Tidlighet som Bartolo. Lagrer bra, lite sykdom og er lett å pusse.
Carrington	135	Sen, liten og kompakt lagerkål. Står veldig høyt. Aktuell som liten konsumkål. Utsatt for tegeskade (fikk 37% skade i 2023).
Storema	130	Veldig frisk og fin vinterkål. Passe stor, står høyt. Har sin plass sammen med Zacapa når Bartolo forsvinner, hvis man ikke trenger klumprottoleranse.
Kilastor	135+	<u>Klumprottolerant.</u> Lagrer på linje med Expect og Bartolo ved konsumplanting 4000 pl/daa. Ved industriavstand 2800 pl/daa kan den bli litt flat i bunn som gjør pussejobben litt tyngre. Må grave inn med kniven. Veldig fin til konsum. Også bra til industri. Tung og avlingsrik.
Kilafox	130+	<u>Klumprottolerant.</u> Liten og sen og kompakt kål. Veldig jevn på feltet. Liten plante. Prøves på tett planting. Veldig interessant!

Kinakål 2023 – lite nytt

Sort	Pl.dato	Vekst-døgn	Kommentarer
Marrio SGY 0005	Start aug.	Som Richi	Ny lagersort. 65-70 dg. Erfaringene fra 2022: God toleranse mot tip-burn. Skal lagre bra og holde grønnfargen godt etter lagring, men ikke så gul inni. Litt lang i formen. Årets erfaringer?

Rosenkål 2023 – Sortsprøving industri Nøtterøy, observert 19.10

- Nimbus: Frisk og fin sort med rimelig bra avling. Litt tidligere enn Profitus.
- Profitus: Bra avling og god kvalitet. Relativt lang stokk.
- Marcantus: Litt indre bladrand på lett jord med varierende vanning.

Isbergsorter

forslag til '24-sesongen
..og litt mer om Bremia

Bremia (Salatbladskimmel) i 2022 og -23

2022: Bremia registrert flere steder på Østlandet i Diamantinas, Pluskin og Firstkin.

- Prøver sendt og ny rase påvist – **rase 40. Svært aggressiv rase.**
- Fikk navn 1. juli 2023 (38, 39, 40). Frem til da var det bare navngitt fra BL 29-37.
- Rasen også observert i ESP og NL

2023: Gjeldende råd: Bruk fullresistente sorter fra slutten av juli, hvertfall 40-resistens.

- Angrep av rase 39 og 40 observert høsten 2023.
- Også observert angrep av ny uidentifisert rase i fullresistent salat høsten 2023. Sendt prøve, men analysering gav ingen resultat. Antagelig ny rase..

Hadde grønnsaksrådgivere i NLR Viken full kontroll på raser og resistens i år? Vel..

Nytt om grønnsaker med feilaktig info om Bremia observert i Pluskin, Firstkin, Diamantinas, **Todonas og Zanderinas i 2022. Dette stemte ikke. I Todonas og Zanderinas har det IKKE vært observert Bremia.**

- Pluskin, Firstkin, Diamantinas: PB 29-37. Ikke fullresistente.
- Zanderinas, Todonas: PB 29-37, 39,40, heller ikke fullresistente, men mangler kun 38 som vi ikke har hatt påvist angrep av i 22 eller 23.

Bremia (Salatbladskimmel) i 2022 og -23

Råd til 2024: Bruk fullresistente sorter på hold med høsting fra midten av juli (BL 29-40)!

- Hvis ikke fullresistent – må hvertfall ha resistens mot rase 39 og 40. Rase 38 er ikke påvist i Norge – enda.
- Ikke nødvendig å behandle fullresistente sorter før angrep er påvist i området.
- Ved påvist angrep i området er det aktuelt med Previcur Energy eller Aliette i oppal. Aliette, Amistar, Cabrio Duo eller Revus på friland med 7-14 dagers sprøyteintervaller. Stopper imidlertid ikke et kraftig angrep på sorter uten resistens.
- Meld fra til oss så fort det er mistanke om angrep i åker
- Sykdommen viser seg på undersiden av bladene som gulgrønne flekker med et hvitt, vattaktig soppbelegg. Eldre flekker blir brune til svarte, og dette skyldes angrep av sekundære sopper og bakterier
- Vi varsler når vi observerer Bremia på SMS og Nytt om grønnsaker. Følg også gjerne med på varsler fra Vipps-modellen for Bremia. [Velkommen - VIPSWeb \(vips-landbruk.no\)](https://vipsweb.no)
- [Les mer om Salatbladskimmel på plantevernleksikonet](#)

Isbergsalatsorter "unge, lovende"

Sort	Firma	Kommentarer
Philemo	Enza	Stor! Sen. Fabrikk mer enn konsum. Tung jord. Pen som Zanderinas, mørk, rund, ikke ribber. Ok høstevindu. God i høstholdet. Fullresistent opp til 40. <i>NRO</i>
Larkin Nun 321	NUN	Jevn, ikke skuldre, litt flatrund, ok hode- og plantestørrelse. Mørk, fin i forsøk i 2 år. Litt innvendig bladrand i Rogaland. Fullresistent til 40.
Scandinas	RZ	Mellomstor og litt senere og mindre enn Todoras i alle felt vi har sett. Sommer og høst. Litt sen. Mangler rase 38. Nox.
Cherice	BE	Vår og høstsort. Fullresistent. Medium størrelse. Lite ribber og voksekräftig. Beste Bejo-sorten pdd.

Noe annet nytt på sortsfronten?

Etter pausen..

Snart kommer miljøkravene også i våre områder

Hvilke krav blir gjeldende og hvilke tiltak må gjøres?

Mer om det fra Statsforvalteren i Oslo og Viken.

Cherice

- Kompakt, relativt rund.
- Beste Bejo-sorten nå.
- Fullresistent
- Kan prøves mer.

Larkin

Nun 321

- Jevn, planta har ok størrelse, ikke skuldre
- Ok, men litt flatrund, ok størrelse på hodet
- Prøves mer.

RZ 1425

- Middels stor (som Zanderinas)
- Pen bunn, ikke ribber,
- Lett å høste, mørk.

- Prøves mer. Mangler 38. Sterk mot bladrand.

Hodekål lagersjekk 2023

Sortsjekk etter lagring frem til 23.3.23. Plantet 19.5 – høstet 20.10.22

Gunnar, Britha, Anne Lene, Adam og Hans Håkon

Kilastor:	23.mars	Klumprotolerant. Lagrer på linje med Expect og Bartolo ved konsumplanting 4000 pl/daa. Ved industriavstand 2800 pl/daa kan den bli litt flat i bunn som gjør pussejobben litt tyngre. Må grave inn med kniven. Veldig fin til konsum. Også bra til industri. Tung og avlingsrik, men gulnet litt (mulig den stod for lenge på feltet (150 dg). Ikke så mye gråskimmel.
Kepler:	23.mars	Fin i kassene, tung og lagrer bra, men Kilastor er større. Kompakt og fin lagerkål som funker både til industri-lagring og konsum. Lett å pusse. Tykke blader.
Terminator:	23.mars	Grønn og fin i kassa. Fin kål som lagret bra og gav god avling. Litt mye indre stengel.
Axel:	23.mars	Grønn og fin etter lagring uten for mye gråskimmel. Sorten går ut. Har vært ujevn på feltet på kontinentet.
BE 3514 Expectation:	23.mars	Mye gråskimmel i kassene, men ellers ok lagring. Må prøves igjen. Ikke industri. Blir ikke stor. Kun konsum på tettere avstand. Lett og fin å pusse. Tung.
Zacapa:	23.mars	Lagrer frem til mars, men ikke lenger. Veldig lett å pusse. Litt ujevne størrelser. Kompakt.

Philemo, Enza

- Stor! Fabrikk, mer enn konsum. Eller på tyngre jord.
- Pen, jevn, mørk grønn, ikke ribber, rund.
- God smak, lett å høste.
- Ok høstevindu. Like pen som Zanderinas, men helst på tyngre jord.

Zanderinas, RZ

- Rel stor, jevn, mørk
- Pen bunn, ikke ribber, rel tidlig
- Grei å høste.
- Trolig sterk mot Bremia.
- Feltverts favoritt.

